

Relats de supervivència, pèrdua i desil·lusió

Text > JORDI DORCA

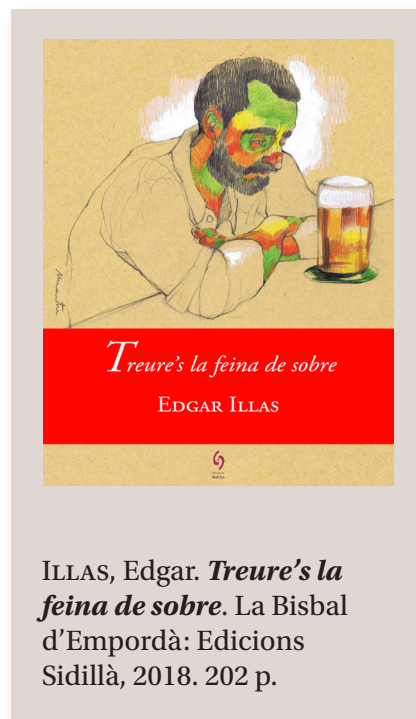
Partides de dards entre amics, comercials de publicitat perdent hores al bar, parelles amb un fill discapacitat no volgut per un dels dos, dones de fer feines separades, emprenedors sense èxit, clients de prostíbuls, escriptors que es pregunten si l'escriptura redimeix, treballadors etílics envoltats de flames, antics companys de festes desapareguts, suïcides en una piscina, matrimonis perduts en una tempesta de neu, àvies amb por de molestar o alcohòlics que es redimeixen sense saber el perquè, són algunes de les criatures de les quals parla Edgar Illas (Olot, 1975) en el recull de contes *Treure's la feina de sobre*.

Tots els personatges tenen una pàtina de perdedors o de supervivents desil·lusionats que es mouen de manera erràtica entre records de vells amics amb qui anaven de copes, imatges de les prostitutes que freqüentaven, ingestes d'alcohol, històries il·lusòries explicades al bar, somnis impossibles de prosperitat econòmica o un simple anar passant. Però tot i parlar de personatges que es troben en situacions de desesperança, les diferents peces no estan narrades amb paternalisme ni tampoc amb victimisme. Són relats de vides quotidianes i corrents que descriuen molt bé un món on la feina és el centre de tot; el títol del recull i la seva polisèmia estan molt vinculats a

aquest fet. Una constant que trobem en diversos personatges és la de ser gent treballadora que, tot i les hores i la dedicació que posen al seu ofici, se senten absolutament inútils i poc productius.

Edgar Illas es mou en un espai geogràfic molt concret, una Garrotxa molt seva, que ja apareixia en els seus llibres *El gel de bany sobre l'esponja* (Columna, 2003) i *Ball de bastons* (Galerada, 2014); un espai que s'ha convertit en una mena de comtat de Yoknapatawpha, en el qual transiten uns personatges que ell descriu amb una certa distància física i temporal. Aquest espai moltes vegades es defineix per l'aparició en els relats de llocs concrets i personatges reals molt característics de la comarca, però també es defineix mitjançant una escriptura que inclou d'una manera molt natural «el parlar de la Garrotxa». La bona plasmació escrita d'aquest «parlar», semblant a la que va fer Miquel Aguirre amb el del Pla de l'Estany a la seva darrera novel·la, provoca que la distància entre els lectors i els personatges es retalli i que et trobis en una mena de conversa privada, com si coincidissis amb un veí que t'explica la seva vida. La llengua és viva, precisa, amb expressions col·loquials i amb un estil narratiu ben definit.

Llegint els contes i veient els personatges grotescos i maldestres que hi

ILLAS, Edgar. *Treure's la feina de sobre*. La Bisbal d'Empordà: Edicions Sidilà, 2018. 202 p.

apareixen, és inevitable no remetre't als germans Coen, als quals també ens remet la violència latent d'alguns relats (llegiu *Lluita de classes* i veureu que no m'equivoco). En alguns també he vist traces de l'humor de Calders i coincidències amb Monzó, però no cal que pensem en influències perquè en aquests relats l'autor ha trobat un espai, uns personatges i un estil reconeixedor i molt personal.

L'amor com a epicentre

Text > MIREIA LLEÓ

El llibre s'estructura en cinc parts i dues endreces. L'amor és l'epicentre del llibre, i tots i cadascun dels trenta-dos poemes que el componen tracten algun aspecte d'aquesta estimació que ha creuat tota una vida en comú. Les cinc parts que formen el llibre són «Tardors», «Hiverns», «Primaveres», «Estius» i «Ciutats».

Prenent el nom *Metimna* del poema de Josep Carner «Les llimones casolanes» (*Els fruits saborosos*, 1906), Josep Brugada elabora un conjunt comme-

moratiu a la seva esposa, en el cinquantè aniversari. En tot el llibre plana un cert regust noucentista (almenys en el to); per la serenitat i la visió de la natura, així com per la descripció de la realitat passada pel filtre de la idealització i per l'ús d'algunes paraules.

L'autor compon poemes de versificació lliure i de vegades amb una certa rima, però de forma irregular. Hi ha poemes construïts sobre una rima que, al meu entendre, no està justificada. Si el noucentisme buscava una perfecció

formal i una recerca tècnica per arribar a l'artifici, llavors no només és el to i la manera de tractar els temes el que atorga solidesa a un poemari. La justesa en el ritme, en l'alternança de les síl·labes àtones i tòniques, en la possibilitat d'haver confegit un poema amb una estructura predeterminada han estat, al meu entendre, aspectes que fan del poemari una obra (podríem dir) *inacabada*, des del punt de vista formal. Brugada s'abeura i s'emmiralla en altres poetes per il·lustrar i enriquir la pròpia

Memòria fotogràfica i literària

Text > JOSEP PASTELLS

Joaquim Puigvert (Vilobí d'Onyar, 1928) va endinsar-se en la fotografia de ben jove gràcies a una càmera de baquelita que li va regalar el seu pare, el farmacèutic Rossend Puigvert, i que abans havia pertangut a Josep Renau (fotomuntador i director general de Belles Arts de la República), que el 1935 la va deixar a Vilobí camí de l'exili. En els més de vuitanta anys que han passat des de llavors, Joaquim Puigvert, farmacèutic com el seu pare, ha canviat unes quantes vegades de càmera, però mai no ha deixat de captar imatges de Vilobí, i també de Salitja i Sant Dalmai, amb una obstinació que forçosament neix del desig de preservar els records, de fixar una vida que no deixa de fluir però que, reduïda a instantànies, mostra la història d'aquests pobles. El llibre *Vilobí d'Onyar, imatges i memòria*, editat per l'Ajuntament i prologat per l'escriptor Josep Pujol, recull fotografies fetes entre els anys quaranta del segle passat i el 2016, acompanyades de textos en què el mateix Puigvert narra el pas del segle xx al XXI d'un poble rural.

«Encara recordo la forta olor del casc del cavall al cremar-se amb el contacte de la ferradura roent», diu l'autor en comentar la imatge del ferretter Grau fent «una sabata a mida» per a l'euga d'en Blavis. «Amb l'arribada dels tractors, aquesta escena cada cop

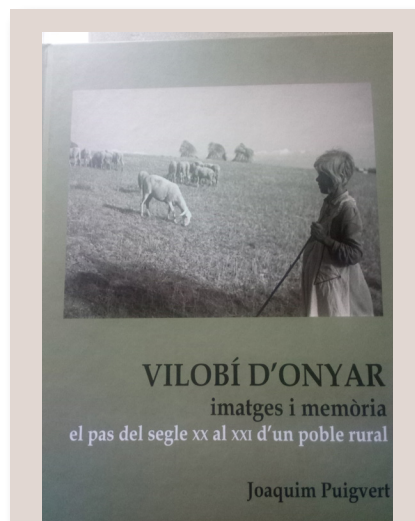
sovinteja menys, fins a desaparèixer del tot dels nostres carrers i places», afegeix Puigvert, que també apunta: «A poc a poc, des de la meitat del segle xx, els ferrers es reconvertiren en mecànics». Només és una mostra d'una memòria fotogràfica i literària que en bona part ja s'havia anat publicant a la revista *Tosquijs* i que ara «ens arriba ben estructurada, des del lloc i el paisatge natural, al pla de la Selva, fins a la Diada de 2015, passant per les festes, els oficis, el lleure, les obres i les mudes de pell del municipi al llarg de pràcticament tot un segle», destaca Josep Pujol al pròleg. Puigvert, que també ha sobresortit com a cineasta etnogràfic i experimental i que el 2016 va ser nomenat Fill Il·lustre de la Vila, combina imatges i paraules amb gràcia i precisió, amb una naturalitat molt adient per fer visible el passat i el present de Vilobí. «Aquesta foto ens mostra clarament que som uns afortunats per les vies de comunicació que tenim», comenta en relació amb una de les imatges. «En un quilòmetre quadrat disposem de l'autopista en direcció a França o València, de l'eix Transversal fins a Lleida o Saragossa, i del TGV, per si, per casualitat, hem d'anar a Madrid. Ah! I a mig quilòmetre, l'aeroport, per viatjar per tot el món. No podem demanar res més», afegeix.

veu o bé per introduir el poema: Petrarca, Rimbaud, Baudelaire, Shakespeare, Borges i d'altres.

En tot el llibre es desprèn un sentiment de tendresa, admiració, complicitat i estimació, amb imatges belles i suggeridores, tot i que algunes vegades són força similars. En el poema «Els trens venen i se'n van» llegim: «Hem vist partir molts trens ja, Metimna, | i hem esperat pacientment a l'andana, | hem atès i desesperat amb impaciència | que arribés la més per-

fecta de les flors | i els sentiments, el bes i tot d'una abraçada... Alguns trens només passen, passen... | una vegada. No més..., no més... no més...».

I al poema «Tempus fugit»: «Metimna, sovint ens interroguem: | ¿Què és la vida? ¿En què consisteix? | avui que són temps tan difícils. És afany de tenir-nos i saber-nos | en tot moment encara que el temps | redobli i passi sense adonar-nos-en. | I el temps, rabent, passa... i les hores...». Una vida en comú i la serenitat que els anys poden arribar a transmetre.

PUIGVERT, Joaquim. *Vilobí d'Onyar, imatges i memòria*. Vilobí d'Onyar: Ajuntament de Vilobí d'Onyar, 2018. 248 p.

BRUGADA, Josep. *Poemes a Metimna*. Maçanet de la Selva: Gregal, 2018. 135 p.